

Berberian

Paris

14.1.1957

Aziz ve muhterem dostum Tayyip Beyefendi,

Son mektubunuzu birkaç gün evvel aldım. Müttekâbilen yeni yılını samımı temennilerimle tebrik ederim. İnşallah 1957 senesi biraz fazla sükûnetle geçer ve mevcut müşkülata yenilerini ilave etmez.

Gürün hakkında dostunuzun yazdığı mektuptan uzun bir fıkra istinsah ettiğimize müteşekkirim. Kısmen Darend'e ait olan bu malumata hiçbir şey ilave edemiyorum. Verdiği malumat coğrafya ve topografyaya aittir ve doğru olmalıdır. Beni enterese eden Orta Çağda Gürün'ün ismidir. Şimdilik Gaduk-Gedik isminin Gürün'e ait olduğuna kaniim.

Eski isimleri Tilfesilana, bilahara Guaraina, Guriania, Guriana'dır.

Bir Amerikalının istediği malumata gelince;

1 Kilikya Ermeni Krallığının sukûtundan sonra Ermenilerin Türk ordusunda hizmet ettiklerine dair malumatım yoktur. Bu krallığın sukûtu 1375 tarihinde vuku bulmuştur. Bir Ermenice yazmanın sonunda bulunan bir kayda göre sukûtta sonra dağlarda bir müddet hükümet kurulmuş, fakat tabii pek mahalli bir mahiyeti hâiz olmuştur.

Kilikya Ermenilerinin kısmen İtalya'ya ve kısmen başka yerlere hicret ettikleri yazılıyor. Fakat ne kaynaklara dayanıldığını bilmiyorum. Belki bir kısmı Karaman hükümeti memleketine hicret etmiştir. Karamanlıların Hristiyan asker kullandıklarını bilmiyorum. Mümkün ise Amerikalıdan bu sualin neye istinat ettiğini sorarsanız belki bir şey bulmak mümkün olur.

2 Osmanlı İmparatorluğunda Hristiyanlar zannedersen üç derece cizye verirlerdi. İki dolarlık cizye en zengin tabakadan alınan para olmalıdır. Ben küçük kronolojilerden cizyeye ait tek tük malumat toplamışım, fakat notlar arasında kaybolmuştur. Amerikalının bu suali de zannedersen pek doğru değildir. Herhalde cizye vergisi Tanzimat'tan sonra lağvedilmiştir zannındayım.

3 Hristiyanların ve Musevilerin bedel-i askeri mukabilinde askerlikten muaf tutulmaları cizyenin lağvından sonra değil İslam Hükümetinin tesisinden beri mevcut bir usuldü. Bu usul İslam kanunundan neşet etmiştir. Bedel-i askeri cizyenin yeni isminden başka bir şey değildir. Hristiyan askerleri bazen İslam ordularına yardım etmişlerdir, fakat İslam ordularında istihdam edilmemişlerdir.

Bu meseleler tetkik edilmemiştir zannındayım. Yeni bir malumat elde edersem tabii sizlere bildiririm.

Melfuf pullar oğlunuz içindir. Yalnız bu pullardan kimseye bahsetmemenizi rica ederim.

Baki samimi hürmetler ve selamlarla.

V. Berberian